

**Нұсқаулық және әдістемелік ұсыныстар
техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарында оқу
процесін ұйымдастыру туралы
2020-2021 оқу жылының басына дейін**

Шектеу шараларын қолдану кезеңінде техникалық, кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарында (бұдан әрі – ТжКБ) оқу процесін ұйымдастыруға қатысты; коронавирустық инфекцияның таралуын болдырмауға байланысты

ТжКБ ұйымдарында оқу процесін ұйымдастыру нысандары санитарлық-эпидемиологиялық жағдайға байланысты анықталады:

1) күшейтілген карантиндік режимде – қашықтан форматта (қашықтықтан білім беру технологияларын (бұдан әрі – ҚБТ) пайдалана отырып);

2) аурушандықтың тұрақты төмендеуімен санитарлық қауіпсіздіктің қатаң шараларын сақтай отырып, біріктірілген формат жүзеге асырылады;

3) санитарлық-эпидемиологиялық жағдайды одан әрі тұрақты жақсартумен - қатаң санитарлық қауіпсіздік шараларын сақтай отырып, қалыпты режим;

4) санитарлық қауіпсіздік шараларын сақтай отырып, толық қалыпты жұмыс істеу.

Қалыпты режимде санитарлық қауіпсіздік шараларын сақтай отырып, ауылдық елді мекендерде және шағын қалаларда орналасқан колледждердің (жергілікті атқарушы органдар белгілеген және тиісті аумақтардың бас мемлекеттік санитарлық дәрігерлерінің келісімі бойынша), сондай-ақ Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің Қылмыстық-атқару жүйесі комитетіне қарасты колледждердің және Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігінің Қылмыстық-атқару жүйесі комитетіне қарасты колледждердің жұмысына рұқсат етіледі. Қазақстан Республикасы» (топта 15 студентке дейін).

ТжКБ ұйымдарында оқу процесін ұйымдастыру тәртібі ТжКБ ұйымдарында коронавирустық инфекцияның таралуын болдырмауға байланысты шектеу іс-шаралары кезеңінде оқу процесін ұйымдастыру бойынша әдістемелік ұсыныстарға сәйкес жүзеге асырылады. (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 13 тамыздағы No 345 бұйрығы)

2. Модульдік оқыту технологиясын қолдана отырып, техникалық және кәсіптік білім беру мамандықтары бойынша оқу процесін ұйымдастыруға қатысты

Жаңа оқу жылында ТжКБ ұйымдары бірнеше деңгейлерді немесе соған байланысты біліктілікті меңгеру қажеттілігін ескере отырып, оқытудың модульдік технологиясына көшуді жалғастыруда. Модульдік оқыту технологиясы бойынша жұмыс оқу жоспарлары мен бағдарламаларын әзірлеу кезінде техникалық және кәсіптік білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына 2-қосымшаны басшылыққа алу қажет. «Білім берудің барлық деңгейлеріндегі мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы No 604 бұйрығы.) және/немесе (бар болса) типтік оқу жоспарлары мен бағдарламалары («Техникалық және кәсіптік білім беру мамандықтары бойынша үлгілік оқу жоспарлары мен үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 31 қазандағы No 553 бұйрығы.).

ТжКБ мазмұнын модульдік-құзыреттілік тәсіліне негізделген жаңарту үшін 246 мамандық бойынша типтік оқу жоспарлары мен бағдарламалары жаңартылды, олардың мазмұны жұмыс берушілермен келісілді. Білім беру мекемелерінің жұмыс берушімен бірге бағдарламалардың мазмұнын 50%-ға дейін, дуальды оқытуды 80%-ға дейін өзгерту мүмкіндігі бар. Мемлекеттік тапсырыстар бойынша оқу процесін ұйымдастыру кезінде модульдік бағдарламаларды қолдану міндетті болып табылады.

ТУП-те біліктілік болмаған жағдайда, ТжКБ ұйымдары ұқсас тәсілді қолдана отырып, жұмыс оқу бағдарламаларын әзірлейді: базалық және кәсіптік құзыреттер базалық және кәсіптік модульдерді әзірлеу арқылы қалыптасады, білім алушылардың жетістіктері оқу нәтижелері мен бағалау критерийлері арқылы көрсетіледі.

Жұмыс оқу жоспарларын әзірлеу кезінде білім беру ұйымдары білім беру бағдарламасында берілген тиісті біліктіліктерді өз бетінше толықтыруға немесе ауыстыруға, мамандық бойынша біліктіліктерді меңгеру тәртібі мен кезектілігін айқындауға құқылы.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2020 жылғы 5 мамырдағы № 182 бұйрығымен «Білім берудің барлық деңгейлеріндегі мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына өзгерістер мен толықтырулар енгізілді. Жеке маршруттар аймақтың ерекшеліктерін ескере отырып, жұмыс берушілердің сұраныстарына сәйкес студенттерді оқыту.

Модульдік оқыту мүмкіндіктері де дуальды оқытуды пайдалана отырып кеңейтілді әртүрлі траекториялар жұмысшы біліктілігін дамыта отырып оқыту; жұмысшы біліктілігі және орта буын маманы; орта буын маманы.

Бір мамандық шеңберінде сабақтас біліктіліктер бойынша үлгілік оқу жоспарлары мен үлгілік оқу жоспарлары болмаған жағдайда білім беру ұйымдары қолданыстағы үлгілік оқу жоспарлары мен үлгілік оқу жоспарларына ұқсас тәсілді пайдалана отырып, жұмыс оқу жоспарларын әзірлейді.

Көшпелі оқу кезеңінде білім алушыларды (қыздарды) медициналық-санитариялық даярлау білім беру ұйымдарында білім беру ұйымының өзінен немесе сырттан тартылуы мүмкін медициналық қызметкердің жетекшілігімен жүзеге асырылуы мүмкін.

Зертханалық жұмыстарды және практикалық сабақтарды жүргізу кезінде жеке жалпы білім беретін пәндер бойынша кіші топтарға бөлу мүмкіндігі кеңейтілді. Мысалы, информатика, химия-физика пәндерінен зертханалық жұмыстар, шет тілі, т.б.

Жұмысшы біліктілігін игерген және оқуын жалғастырмайтын білім алушылар үшін қорытынды аттестаттау техникалық және кәсіптік білім туралы дипломды бере отырып, біліктілік емтиханы түрінде жүзеге асырылады.

Бағдарламаны толық меңгерген жағдайда білікті жұмысшы деңгейіне біліктілік емтиханы кәсіптік даярлығы туралы куәлік беру арқылы аралық аттестаттау шеңберінде өткізіледі, бұл ретте қорытынды аттестаттауды оқу уақыты «Білім туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 39-бабының 4-1 тармақтарына сәйкес кәсіптік практикаға бөлінеді.

Әдістемелік көмек көрсету мақсатында ТжКБ мамандықтары бойынша жаңартылған үлгілік оқу жоспарлары мен бағдарламаларын негізге ала отырып, жұмыс оқу жоспарларын әзірлеу бойынша Әдістемелік ұсыныстар, Модуль бойынша жұмыс оқу жоспарларын әзірлеу бойынша әдістемелік ұсынымдар әзірленді (2017 жылғы 16 маусымдағы ОМЖ қаралған және бекітілген). Әдістемелік ұсыныстар «Талап» КЕАҚ сайтында (www.kasipkor.kz) «Әдістемелік көмек» бөлімінде орналастырылған.

3. Жалпы білім беретін пәндерді оқытуға қатысты

Жалпы орта білім алудың тең жағдайын қамтамасыз ету мақсатында 2020-2021 оқу жылында техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарының оқушылары жаңартылған мазмұндағы жалпы білім беретін пәндердің оқу бағдарламаларын меңгеруге көшуде.

Жалпы білім беретін пәндердің үлгілік оқу жоспарлары мен бағдарламалары «Білім берудің барлық деңгейлеріндегі мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 және 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 «Жалпы білім беретін орта, орта, орта, негізгі, орта білім берудің негізгі және орта білім берудің оқу жоспарларын бекіту туралы» № 604 бұйрықтарына сәйкес әзірленді. Қазақстан».

Техникалық және кәсіптік білім беру жүйесіндегі жалпы білім беретін пәндердің тізбесі мен көлемі бейіндік оқытуды ескере отырып, білім беру мазмұнының кәсіптік бағдары негізінде айқындалатын болады. Типтік оқу жоспары 14 пәнді оқуды қарастырады: 10 пән оқуға міндетті, өйткені «Алгебра және талдаудың бастаулары» және «Геометрия» оқу пәндерінің мазмұны «Математика» пәнімен берілген. Студенттерге міндетті пәндерді оқытумен қатар 4 негізгі пәнді, сәйкесінше тереңдетілген 2 пәнді және оқытудың стандартты деңгейлерін таңдау қарастырылған.

Міндетті жалпы білім беретін пәндер бейіндік түріне қарамастан: «қазақ тілі» және «қазақ әдебиеті» (қазақ тілінде оқытатын топтар үшін), «орыс тілі» және «орыс әдебиеті» (орыс тілінде оқытатын топтар үшін), «қазақ тілі мен әдебиеті» (орыс тілінде оқытатын топтар үшін), «орыс тілі мен әдебиеті» (қазақ тілінде оқытатын топтар үшін), «қазақ тілі мен әдебиеті» (оқытатын топтар үшін), «Информатика», «Қазақстан тарихы», «Өзін-өзі тану», «Дене шынықтыру», «Алғашқы әскери-технологиялық дайындық».

Бейіндік оқыту студенттердің жеке қызығушылықтары мен қажеттіліктерін есепке алу негізінде жүзеге асырылады. Осыған байланысты оқытудың екі деңгейінде пәндерді таңдаудың икемді жүйесі ұсынылады. Студент өз қалауы бойынша тереңдетілген екі пәнді және өзі үшін маңызы бар стандартты оқу деңгейінің екі пәнін таңдайды. Стандартты деңгей пәндеріне қарағанда жоғары деңгейдегі негізгі пәндерге көбірек сағаттар бөлінеді. Бейінді емес пәндер стандартты деңгейде оқытылады.

Жаратылыстану-математикалық бағыттағы жоғары деңгейлі білім беру пәндеріне: «Физика», «Химия», «Биология», «География». Мамандандырылған оқытудың осы саласында стандартты деңгей пәндеріне мыналар кіреді: «Дүниежүзі тарихы», «Биология», «География».

Қоғамдық-гуманитарлық бағыттағы білім берудің озық деңгейінің пәндеріне «Дүниежүзі тарихы», «Химия», «Биология», «География» жатады. Мамандандырылған оқытудың осы саласында стандартты деңгейлік пәндер мыналарды қамтиды: «Физика», «Химия», «Графика және дизайн».

Жалпы білім беретін пәндердің жаңартылған мазмұны оқу нәтижелеріне бағытталған. Көлемі мен мазмұны бейініне (бағытына) сәйкес үлгілік оқу жоспарларымен және типтік оқу бағдарламаларымен анықталады.

Жаратылыстану-математикалық профиль – Метрология, стандарттау және сертификаттау; Геология, тау-кен ісі, пайдалы қазбаларды өндіру, өрт қауіпсіздігі және төтенше жағдайлардан қорғау; Мұнай және газ өндіру; Химиялық өндіріс; Энергия; Көлік (салалар бойынша), көлік техникасы, көлікті пайдалану; Байланыс, телекоммуникация және ақпараттық технологиялар; Құрылыс және коммуналдық шаруашылық; Технологиялық машиналар мен жабдықтар; Металлургия және машина жасау; Ауыл шаруашылығын механикаландыру және электрлендіру; Кәсіптік оқыту; Қызмет көрсету; Өнімдердің, халық тұтынатын тауарлардың технологиясы; Тамақ өнімдерін өндіру технологиясы; Қоғамдық тамақтандыру; Ветеринария және экология.

Әлеуметтік-гуманитарлық профиль – Білім; Медицина, фармацевтика; Өнер және мәдениет, Экономика және менеджмент; Оң; Қонақ үй бизнесі; Туризм.

Жалпы білім беретін пәндердің оқу жоспарын меңгеруге берілген сағаттардың жалпы көлемі 1448 сағатты құрайды.

Жалпы білім беретін пәндерді өткізу кезінде қалалық ТЖКБ ұйымдарында топ 24 және одан да көп оқушымен толтырылған кезде топты кіші топтарға бөлуге жол беріледі, ауылдық жерде - сабақтарды өткізу кезінде: 20 және одан да көп оқушы:

- 1) қазақ тілі мен әдебиеті – қазақ тілінде оқытпайтын топтарда;
- 2) орыс тілі мен әдебиеті – орыс тілінде оқытатын топтарда;
- 3) шет тілі;
- 4) информатика;
- 5) дене шынықтыру.

Топта ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдар болған жағдайда топ әрбір осындай студентке студенттердің жалпы санын үшке қысқарту негізінде құрылады.

Оқу әдебиеттері мен оқу құралдарын тандаған кезде «Оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердегі тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2019 жылғы 17 мамырдағы № 217 бұйрығына сәйкес тізімді басшылыққа алу қажет.

Жаңартылған мазмұндағы жалпы білім беретін пәндер бойынша үлгілік оқу жоспарлары мен бағдарламалары «Талап» КЕАҚ сайтында еркін орналастырылған.

Үлгілік оқу бағдарламасы (жаңартылған мазмұн) жалпы білім беретін пәндер бойынша техникалық және кәсіптік білім қазақ тілінде оқытылады

Бағыт	Әлеуметтік-гуманитарлық	Жаратылыстану-математикалық			
Инвариантты компонент					
Міндетті пәндер					
	Академиялық пәндер	Сағат саны	Академиялық пәндер	Сағат саны	
1	Математика	120	Математика	180	
2	Информатика	90	Информатика	90	
3	Қазақ тілі	90	Қазақ тілі	60	
4	Қазақ әдебиеті	90	Қазақ әдебиеті	60	
5	орыс тілі мен әдебиеті	120	орыс тілі мен әдебиеті	120	
6	Шетел тілі	120	Шетел тілі	120	
7	Қазақстан тарихы	90	Қазақстан тарихы	90	
8	Өзін-өзі тану	60	Өзін-өзі тану	60	
9	Дене шынықтыру	158	Дене шынықтыру	158	
10	Бастапқы әскери және технологиялық дайындық	90	Бастапқы әскери және технологиялық дайындық	90	
Оқу жүктемесі		1028	1028		
Таңдамалы пәндер					
Жоғары деңгей: Әрқайсысы 150 сағаттан 2 пән					
11	Химия		Физика		
12	Биология		Химия		
13	Дүниежүзілік тарих		Биология		
14	География		География		
Оқу жүктемесі		300	300		
Таңдамалы пәндер					
Стандартты деңгей: Әрқайсысы 60 сағаттан 2 пән					
15	Физика		Биология		
16	Химия		География		
17	Графика және дизайн		Дүниежүзілік тарих		
Оқу жүктемесі		120	120		
Инвариантты оқу жүктемесі		1448			
Жалпы сағаттар		1448			

Үлгілік оқу бағдарламасы (жаңартылған мазмұн) жалпы білім беретін пәндер бойынша техникалық және кәсіптік білім орыс тілінде оқытылады

Бағыт	Әлеуметтік-гуманитарлық		Жаратылыстану-математикалық	
Инвариантты компонент				
Міндетті пәндер				
	Академиялық пәндер	ат сан	Академиялық пәндер	ат сан
1	Математика	120	Математика	180
2	Информатика	90	Информатика	90

3	орыс тілі	90	орыс тілі	60
4	орыс әдебиеті	90	орыс әдебиеті	60
5	Қазақ тілі мен әдебиеті	120	Қазақ тілі мен әдебиеті	120
6	Шетел тілі	120	Шетел тілі	120
7	Қазақстан тарихы	90	Қазақстан тарихы	90
8	Өзін-өзі тану	60	Өзін-өзі тану	60
9	Дене шынықтыру	158	Дене шынықтыру	158
10	Бастапқы әскери және технологиялық дайындық	90	Бастапқы әскери және технологиялық дайындық	90
Оқу жүктемесі		1028		1028
Таңдамалы пәндер				
Жоғары деңгей: Әрқайсысы 150 сағаттан 2 пән				
11	Химия		Физика	
12	Биология		Химия	
13	Дүниежүзілік тарих		Биология	
14	География		География	
Оқу жүктемесі		300		300
Таңдамалы пәндер				
Стандартты деңгей: Әрқайсысы 60 сағаттан 2 пән				
15	Физика		Биология	
16	Химия		География	
17	Графикалық дизайн		Дүниежүзілік тарих	
Оқу жүктемесі		120		120
Инвариантты оқу жүктемесі		1448		
Жалпы сағаттар		1448		

ООБ жаңартылған мазмұнды жоспарлау «Орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының педагог қызметкерлері жүргізуге міндетті құжаттардың және олардың нысандарының тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 6 сәуірдегі № 130 бұйрығына 7, 8-қосымшаларға сәйкес жүзеге асырылады.

4. Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау туралы

Білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау «Орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары үшін білім алушылардың үлгеріміне ағымдағы мониторингті, аралық және қорытынды аттестаттауды жүргізудің үлгілік ережесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2008 жылғы 18 наурыздағы № 125 бұйрығының негізінде жүзеге асырылады.

2020-2021 оқу жылында білім/оқу жетістіктерін бағалау ОРТА КУРС студенттері цифрлық бес балдық жүйе бойынша шығарылады (5- «өте жақсы», 4- «жақсы», 3-«қанағаттанарлық», 2-қанағаттанарлықсыз), немесе 100 балдық шкала бойынша, халықаралық тәжірибеде қабылданған әріптік жүйеге сәйкес келеді (оң бағалар, кему реті бойынша «A»-дан «D», «қанағаттанарлықсыз» - «F») 4 балдық шкала бойынша сәйкес цифрлық эквивалентпен.

Академиялық жетістіктер 1 курс студенттері 100 балдық жүйе бойынша бағаланады, халықаралық тәжірибеде қабылданған әріптік жүйеге сәйкес келеді.

Оқушылардың оқу жетістіктерін бағалау үшін балдық-рейтингтік әріптік жүйені қолдану міндетті болып табылады 1 курс оқытудың барлық нысандары, сондай-ақ кредиттік оқыту технологиясын енгізуде.

Студенттердің оқу жетістіктерін бағалаудың балдық-рейтингтік әріптік жүйесін қолдану сәйкес жүзеге асырылады «Талап» КЕАҚ әзірлеген техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру жүйесінде білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалаудың балдық-рейтингтік әріптік жүйесін қолдану бойынша әдістемелік ұсыныстармен.

5. Кредиттік оқыту технологиясын ТжКБ жүйесіне енгізу туралы

Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарында кредиттік оқыту технологиясы бойынша оқу процесін ұйымдастыру тәртібі Кредиттік оқыту технологиясы бойынша оқу процесін ұйымдастыру қағидаларында айқындалады. *Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің «Кредиттік оқыту технологиясы бойынша оқу процесін ұйымдастыру қағидаларын бекіту туралы» 2011 жылғы 20 сәуірдегі No 152 бұйрығы, 16.10.2018 Жаңартылған).*

Кредиттік оқыту технологиясымен оқу жылы академиялық кезеңдерден, аралық және қорытынды аттестациялардан, практикадан және каникулдардан тұрады.

Студенттің оқу жүктемесінің көлемі оның әрбір модуль немесе оқу жұмысының басқа түрлері бойынша алған кредиттерімен өлшенеді. Бір кредит 30 академиялық сағатқа, бір академиялық сағат 50 минутқа тең.

Кредиттік оқыту технологиясы бойынша студенттердің өздік жұмысы екі бөлікке бөлінеді: оқытушының жетекшілігімен орындалатын өзіндік жұмыс (ОЖоӨЖ) және толық өз бетінше орындалатын жұмыс (ОӨЖ).

Әрбір модульдің көлемі кредиттердің бүтін саны болып табылады. Бұл ретте оқытудың түрлері бойынша оқыту уақытының көлемін бөлу (*теориялық оқыту; зертханалық және практикалық жұмыстар, курстық жобалар мен жұмыстар; кәсіптік оқыту және/немесе кәсіби тәжірибе*) және оқытуды ұйымдастыру нысандары (*сынып, ОЖоӨЖ, ОӨЖ*) академиялық сағатта жүзеге асырылады.

Оқу іс-әрекетінің барлық түрлеріне арналған аудиториялық байланыс жұмысы, *ОЖоӨЖ* және *ОӨЖ* арасындағы уақыт арақатынасын оқу орны дербес белгілейді. Бұл ретте аудиториялық жұмыстың және *ОЖоӨЖ* көлемі жылына 1440 сағатты, *ОӨЖ* көлемі жылына 360 сағатты құрайды.

ОЖоӨЖ жалпы сабақ кестесіне кіреді және мұғалімнің міндетті ақылы жүктемесіне кіреді. *ОӨЖ* -тың барлық көлемі студенттің күнделікті өз бетімен жұмыс істеуін талап ететін тапсырмалармен расталады.

Оқытудың кредиттік технологиясы бойынша жұмыс оқу жоспарлары мен бағдарламаларын әзірлеу кезінде 3-қосымшаны басшылыққа алу қажет «Білікті жұмысшылар мен орта буын мамандарын даярлау деңгейлеріне арналған кредиттік технологиямен техникалық және кәсіптік білім берудің оқу жоспарының үлгісі» техникалық және кәсіптік білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына және «Ортадан кейінгі білім берудің оқу бағдарламасының үлгісі» орта білімнен кейінгі білімнің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына қосымшаға («*Білім берудің барлық деңгейлеріндегі мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы*» *Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2018 жылғы 31 қазандағы No 604 бұйрығы.*), сондай-ақ орта білімнен кейінгі білім берудің үлгілік оқу жоспарлары мен жоспарлары (бар болса).

6. Дуальды оқыту бойынша оқу үдерісін ұйымдастыру туралы

Дуальды оқыту Дуальды оқытуды ұйымдастыру қағидаларымен (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2016 жылғы 21 қаңтардағы No 50 бұйрығы) реттеледі.

Дуальды оқытудың негізі болып РПП тізілімінде тіркелген дуальді оқыту туралы үшжақты келісімді жасау табылады. Дуальды оқытуға қатысатын студенттердің саны бойынша РПП-мен жұмыс жасау қажет.

Дуальды оқыту туралы үлгілік шарт Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2016 жылғы 28 қаңтардағы No 93 бұйрығымен бекітілген.

Білім беру ұйымы кәсіпорынмен бірлесіп, тиісті үлгілік оқу жоспарлары мен бағдарламалары негізінде жұмыс оқу жоспарлары мен бағдарламаларын әзірлейді.

Дуальды оқытуды пайдаланатын білім беру бағдарламалары білім беру ұйымдарында теориялық оқытуды және өндірістік оқытудың кемінде алпыс пайызын, кәсіптік практиканы кәсіпорынның (ұйымның) базасында қамтамасыз етеді.

2020 жылғы 1 қыркүйектен бастап Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды, орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беруді, сондай-ақ жоғары және кредиттік білім беру технологиясын ескере отырып, жан басына шаққандағы қаржыландыру әдістемесін бекіту туралы» бұйрығына сәйкес кәсіпорыннан (ұйымнан) тәлімгерге ақы төлеу қажет. 2017 жылғы № 597.

Осы тармақшаның талаптары дуальды оқыту бойынша шығындарды өз бетінше көтеретін кәсіпорындарға (ұйымдарға) қолданылмайды. Осы тармақшаның талаптары дуальды оқыту бойынша шығындарды өз бетінше көтеретін кәсіпорындарға (ұйымдарға) қолданылмайды.

7. Репродуктивті денсаулық компонентін жүзеге асыруға қатысты

2020 жылдың 1 қыркүйегінен бастап ТЖКБ ұйымдарының 1 және 2 курстарының оқу үдерісіне «Валеология» пәні аясында 36 сағат көлеміндегі ұрпақты болу денсаулығын қорғау жөніндегі компонентті енгізу ұсынылады. Курс бағдарламасы Республикалық оқу-әдістемелік кеңес отырысында қаралып, оқу процесіне енгізуге ұсынылды. (ROMC хаттамасы 2020 жылғы 15 шілдедегі № 1). «Талап» КЕАҚ сайтында орналастырылған kasipkor.kz

Курстың мақсаты: денсаулық және салауатты өмір салты туралы түсініктерін дамыту. Студенттерді денсаулық мәдениетінің әлемдік деңгейімен таныстыру, салауатты өмір салтына деген ынтасын және қажеттілігін дамыту, денсаулықты сақтау және қалпына келтіру бойынша білімдерді өз бетінше меңгеру қажеттілігіне сендіру, сайып келгенде бұл білімдер мен сенімдердің күнделікті өмірдің, еңбектің, демалыстың инфрақұрылымына енуін қамтамасыз ету. Репродуктивті денсаулық мәселелерінде өзіне жауапкершілікпен қарауды дамыту.

8. Кәсіпкерлік негіздерін оқытуға қатысты

Мемлекеттік тапсырма аясында Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы 2020 жылдың қыркүйек-желтоқсан айлары аралығында техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарының 42 500 студентін кәсіпкерлік негіздеріне оқытуда.

«Кәсіпкерлік негіздері» курсы 12 аптада оқыту жоспарлануда; сәйкес, бірінші семестрде 2020 жылдың 15 желтоқсанына дейін «Кәсіпкерлік негіздері» пәні бойынша оқу кестесіне аптасына 3 сағатты енгізуді ұсынамыз. Кәсіпкерлік негіздеріне оқытуды Қазақстан Республикасы Ұлттық кәсіпкерлер палатасы жанындағы біліктілікті арттыру курстарынан өткен педагогтар жүргізетін болады.

Колледж басшылары студенттердің кәсіпкерлік қабілеттерін дамыту үшін жағдай жасауы қажет.

9. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар студенттерді оқытуды ұйымдастыру туралы

Ерекше білім беруді қажет ететін тұлғалар үшін ТЖКБ жүйесінің қолжетімділігін қамтамасыз ету мақсатында ТЖКБ мамандықтар мен біліктілік классификаторында 70 мамандық бойынша оқыту қарастырылған.

ТЖКБ ұйымдарында оқуға қабылдаудың типтік ережелеріне ерекше білім беруді қажет ететін тұлғаларды қабылдауға қатысты толықтырулар енгізілді (БТ сертификаты) (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 18 қазандағы № 578 бұйрығы).

Осы санаттағы адамдармен жұмыс істейтін мұғалімдер үшін ТЖКБ жан басына шаққандағы қаржыландыру үшін қосымша төлем қарастырылған. Ерекше қажеттіліктері бар балаларға арналған білім беру процесіне шығыстардың нормасы екі еселенген мөлшерлеме бойынша есептеледі (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 27 қарашадағы № 597 бұйрығы).

Оқуға түсу емтихандарына қатысу үшін мүгедек балалар мен (көрнекі, есту, тірек және тірек-қимыл апаттары) (көрнекі, есту, тірек-қимыллы және тірек-қимылсыздығы) қатысу үшін қосымша өтінішті Мемлекеттік комиссия төрағасы:

1) бөлек аудитория;

2) мүгедек балалар мен көру қабілеті бұзылған тұлғаларға, тірек-қозғалыс аппаратының функцияларына түсу емтиханы шеңберінде тапсырылатын пәндер мұғалімі болып табылмайтын ассистент және (немесе) мүгедек балалар мен есту қабілеті бұзылған адамдар үшін ымдау тілінде сөйлейтін маман». *(Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 18 қазандағы No 578 бұйрығы).*

ТЖКБ-ның 40 мамандығы бойынша аурудың дәрежесін (жеңіл және орташа дәрежеде) ескере отырып, психикалық дамуы тежелген тұлғалардың еңбек біліктілігін арттыру үшін арнайы оқу бағдарламалары әзірленген. Оның ішінде 20 бағдарлама мақұлданды (н*«Техникалық және кәсіптік білім беру мамандықтары бойынша үлгілік оқу жоспарлары мен үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 31 қазандағы No 553 бұйрығы.*).

Көру және есту қабілеті нашар студенттерге 29 328 теңге көлемінде жоғарылатылған шәкіртақы беріледі. Қажетті шаралар:

- Мұғалімдерге, ата-аналарға, ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға жылжымалы консультативтік-әдістемелік көмекті енгізу.

- ерекше білім беру қажеттіліктері бар студенттер үшін қолжетімділік пен студенттерге бағытталған ортаны құру, ТЖКБ ұйымдарының материалдық-техникалық базасын жақсарту (арнайы құрал-жабдықтармен, жиһаздармен, кадрлармен, оқулықтармен және оқу кешендерімен, пандустармен, көтергіштермен, лифттермен және т.б. жабдықтау).

10. WorldSkills стандарттары бойынша демо емтихандарды өткізу туралы

2020-2025 жылдарға арналған мемлекеттік білім беру бағдарламасын іске асыру мақсатында біліктілік емтиханы нысандарының бірі ретінде ТЖКБ жүйесінде демонстрациялық емтихан түріндегі WorldSkills талаптары бойынша білім алушылар мен бітірушілердің оқу нәтижелерін бағалаудың жаңа жүйесі енгізілуде. 2025 жылға қарай WorldSkills талаптарына сәйкес демонстрациялық емтихандарды өткізетін мемлекеттік техникалық және технологиялық колледждердің үлесін 100%-ға дейін арттыру жоспарлануда.

Демонстрациялық емтихан WorldSkills талаптарына сәйкес нақты қызметтер мен өндірістік процестерді модельдеу жағдайында практикалық дағдыларды, білім мен дағдылар деңгейін көрсету және тәуелсіз сарапшылық бағалау тәртібін қамтамасыз етеді.

ТЖКБ ұйымдарында демонстрациялық емтихан біліктілік емтиханы ретінде аралық аттестаттау және қорытынды (кешенді) емтихандарды тапсыру түріндегі қорытынды аттестаттау түрінде өткізілуі мүмкін. Сондай-ақ бітірушілерді дайындау сапасын тәуелсіз бағалау (сертификаттау) ретінде.

Тәжірибелік дағдыларды көрсету ұзақтығы бір емтихан алушыға 12 сағаттан аспайды. Демонстрациялық емтиханға тапсырманы ТЖКБ ұйымдарының сарапшылық тобы әзірлейді және «Талап» КЕАҚ-мен келісіледі.

Студенттер мен түлектердің оқу нәтижелерін бағалау ТМД (Жарыстың ақпараттық жүйесі) жүйесін, демонстрациялық емтихан немесе WorldSkills чемпионаты кезінде ақпаратты өңдеуге арналған мамандандырылған бағдарламалық қамтамасыз етуді қолдану арқылы жүзеге асырылады. Жүйеге кіруді белгіленген талаптарға сәйкес «Талап» КЕАҚ қамтамасыз етеді.

Жан басына қаржыландыру шеңберінде демо-емтихандарды өткізуге кететін шығындарды қарастыру қажет.

Демонстрациялық емтиханды ұйымдастыру және өткізу бойынша ұсыныстар «Талап» КЕАҚ және www.worldskills.kz сайттарында орналастырылған *демо емтихан қойындысы*.

11. ТжКБ мамандықтар мен біліктілік классификаторы туралы

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 27 қыркүйектегі No 500 бұйрығымен бекітілген Техникалық және кәсіптік білім беру мамандықтары мен біліктіліктерінің қолданыстағы жіктеуішінде (бұдан әрі – Жіктеуіш) 15 білім бейіні, 278 мамандық және 1614 біліктілік көзделген.

Техникалық және кәсіптік оқыту мамандықтары мен біліктіліктерінің жаңа классификаторы әзірленді және бекітілді, ол білім берудің халықаралық стандартты жіктеуішінің, ұлттық біліктілік шеңберінің және Қазақстан Республикасының кәсіптердің ұлттық сыныптамасының бағыттарына сәйкестендірілді. *(Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2019 жылғы 10 желтоқсандағы No 530 бұйрығы. 01.09.2020 бастап қолданысқа енгізіледі).*

ТжКБ жаңа классификаторында біліктілік оқытудың сәйкестігін және кейбір мамандықтарды бір мамандыққа біріктіруді ескере отырып біріктірілген (үлкейтілген). Бірнеше жылдан бері оқыту жүргізілмейтін мамандықтар алынып тасталды, еңбек нарығының мониторингі мен кәсіптер атласының нәтижелері бойынша жаңа мамандықтар енгізілді. Бір мамандық 2-ден 5-ке дейінгі сәйкес біліктілікті береді.

Жіктеуіш 215 мамандық бойынша жұмысшылар мен орта буын мамандарының 633 біліктілігін қарастырады. Мамандықтар мен біліктіліктерді біріктіру нәтижесінде студент алған білімін әртүрлі салаларда қолдануда еркіндік дәрежесі артады және еңбек нарығында мобильді болады.

12. Нәтижелі жұмыспен қамтуды дамытудың мемлекеттік бағдарламасы туралы «Еңбек».

Бағдарламаға қатысушылардың тізімі кеңейтілді: ағымдағы және өткен жылдардағы 9-11 сынып түлектері, кәсіптік білімі жоқ және оқу орындарына түскен адамдар, жұмыс іздеушілер мен жұмыссыздар, аз қамтылған отбасы мүшелері.

Бағдарламаға үміткерлер жұмыспен қамту орталықтарында тіркелгеніне қарамастан қатыса алады.

Бағдарламаға қатысушыларға жұмыс біліктілігі бойынша ғана емес, сонымен қатар «Орта буын маманы» біліктілігі бойынша да тегін оқу мүмкіндігі беріледі. Бағдарламаға қатысушы оқудан шығарылған жағдайда санаттарын көрсете отырып, демалыс кезеңінде емес бар бос орындарға ауыстыруға немесе қабылдауға жол беріледі.

Кадрларды даярлауды ұйымдастыру Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің «Мәңгілік ел жастары–индустрияға!» («Серпін»), қағидаты бойынша «Жас Маман» жобасын іске асыру шеңберінде еңбек ресурстары мен жұмыстан босатылған жұмысшыларды қайта даярлау, еңбек нарығында сұранысқа ие мамандықтар бойынша білікті кадрларды даярлау, сондай-ақ техникалық және кәсіптік, жоғары оқу орнынан кейінгі және авторлық орган бекіткен кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарында кәсіпкерлік негіздеріне оқыту. білім беру» 2018 жылғы 26 қарашадағы №646.

13. «Жас Маман» жобасы туралы

«Жас Маман» жобасы (бұдан әрі – «Жас Маман» жобасы) Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың Жастар жылының ашылу салтанатында (2019 жылғы 23 қаңтарда) «Н» партиясының кезекті XVIII съезінде берген тапсырмасына сәйкес әзірленді Нұр Отан» (27.02.2019 ж.).

Осы мақсатта «Жастар – Ел тірегі» ұлттық жобасын, оның ішінде «100/200» қағидаты бойынша білікті мамандарды даярлауды көздейтін «Жас Маман» жобасын дамытуды көздейтін Жастар жылына арналған Жол картасы (ҚХР 30.01.2019 ж., № 27, 9-тармақ) бекітілді.

«Жас Маман» жобасы Нәтижелі жұмыспен қамтуды және жаппай кәсіпкерлікті дамытудың 2017-2021 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасына сәйкес 2019-2021 жылдарға арналған «Еңбек».

Қазіргі таңда «Жас Маман» жобасы қолға алынып, 180 колледж бен 20 жоғары оқу орнын жаңғырту және еңбек нарығының (жұмыс берушілер) талаптарына сәйкес ең сұранысқа ие 100 мамандық бойынша білікті мамандарды даярлау мақсаты тұр.

Сұраныс бар кәсіптердің тізбесін қалыптастыру кезінде Қазақстан Республикасында іске асырылатын стратегиялық, мемлекеттік және салалық бағдарламалардың негізгі басымдықтары ескеріледі, олар базалықтарды технологиялық жаңғыртуды және Индустрия 4.0 технологияларын пайдалана отырып, жаңа өндірістерді құруды, экономиканы цифрландыруды және инновациялық инфрақұрылымды құруды көздейді.

«Мәңгілік ел жастары-индустрияға!» («Серпін») жобасы бойынша қысқа мерзімді кәсіптік оқыту, техникалық және кәсіптік білімі бар кадрларды даярлауды ұйымдастыру және қаржыландыру қағидалары бекітілді. «100/200» қағидаты бойынша «Жас Маман» жобасын іске асыру шеңберінде еңбек ресурстары мен жұмыстан босатылған қызметкерлерді қайта даярлау, еңбек нарығында сұранысқа ие мамандықтар бойынша білікті кадрларды даярлау, сондай-ақ колледждер мен ЖОО-да кәсіпкерлік негіздеріне оқыту (бұдан әрі – Ереже).

Ереже колледждер мен жоғары оқу орындарын, шетелдік серіктестерді таңдау шарттары мен механизмін, құрал-жабдықтар тізбесін, «Жас Маман» жобасын іске асыру мониторингін қаржыландыру мен мерзімдерін реттейді.

«Жас Маман» жобасын іске асыру жөніндегі комиссия құрылды, оның құрамына салалық мемлекеттік органдардың, «Атамекен» Қазақстан Республикасы Ұлттық кәсіпкерлер палатасының, салалық қауымдастықтар мен ұлттық компаниялардың өкілдері кіреді. Комиссияның міндеттері колледждерді, университеттерді, құрал-жабдықтардың тізімін және шетелдік серіктесті конкурстық іріктеу болып табылады.

Сондай-ақ, Ережеге сәйкес облыстар мен Астана, Алматы және Шымкент қалаларының әкімдіктері жанынан өңірлік комиссиялар құрылды. Комиссия шешімімен 180 колледж және 20 жоғары оқу орнының тізімі таңдалып, құрал-жабдықтар тізімі бекітілді. Бұл тізім WorldSkills стандарттарын ескере отырып және салалық қауымдастықтардың, «Атамекен» Қазақстан Республикасы Ұлттық кәсіпкерлер палатасының, сондай-ақ облыстар мен Астана, Алматы және Шымкент қалалары әкімдіктерінің ұсыныстары негізінде жасалған. Министрлік пен облыс, қала әкімдіктері арасында «Жас Маман» жобасын жүзеге асыру аясында ынтымақтастық туралы меморандумдарға қол қойылды. Астана, Алматы, Шымкент.

Ережеге сәйкес, облыстар мен Астана, Алматы және Шымкент қалаларының әкімдіктері 2020 жылға арналған республикалық бюджеттен бөлінген нысаналы трансферттер шеңберінде техниканы сатып алу және қабылдау бойынша жұмыстарды жүргізуде.

Сонымен қатар, құрал-жабдықтарды жеткізу мен қабылдаудың ашықтығын қамтамасыз ету мақсатында өңірлердегі комиссия құрамына сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет пен бизнес өкілдері енгізілген.

«Жас Маман» жобасы туралы толық ақпарат «Жас Маман» жобасын жүзеге асыру операторы «Талап» КЕАҚ сайтында орналастырылған.

[Сілтеме](#)

14. Оқулықтармен және оқу-әдістемелік кешендермен қамтамасыз ету мәселесі бойынша

«Талап» КЕАҚ сайтында жалпыға қолжетімділік үшін 600 атаудағы шетелдік оқу әдебиеттері, 200 кәсіби модульдер бойынша оқулықтар, 20 мың оқулықтар, бейне сабақтар және Классификация бойынша барлық мамандықтарға арналған цифрлық ресурстар бар.